

Моделювання процесів за допомогою модифікованих клітинних автоматів

Керівник к. ф.-м. н., доц. О. П. Жежерун
Виконав Іван Криворучко
gildraug@gmail.com

Постановка задачі

- Модифікація стандартних клітинних автоматів:
  - вихідний інформаційний канал
  - керуючий інформаційний канал
- Моделювання економічної взаємодії покупців, підприємств, держави.
- Візуалізація клітинних автоматів.

Клітинний автомат

- Клітинні автомати - особливий клас дискретних динамічних систем, дискретними в яких є час, простір та множина станів.
- Об'єднання однакових комірок (клітин), з'єднаних між собою.
- Клітина виступає скінченним автоматом, стан якого на кроці $t+1$ визначається станом сусідів та самої клітини на попередньому кроці t та набором локальних правил взаємодії сусідніх клітин.
- На кожному кроці функція переходу застосовується до кожної клітини водночас.

Вихідний інформаційний канал

- На кожній ітерації:
  - збирає інформацію про поточний стан автомату
  - певним чином агрегує її
  - відсилає "у зовнішній світ"
- Спрощує визначення зупинки автомату
- Отримана інформація використовується для визначення особливостей роботи наступної модифікації

Керуючий інформаційний канал

- На кожній ітерації:
  - перевіряє наявність команди у каналі
  - якщо є, приймає її
  - після отримання змінює функцію переходу автомату для всіх подальших ітерацій
- Дозволяє деяким чином усунути детермінованість автомату.
- Надає користувачу змогу впливати на працюючий автомат.

Економічна модель

- Покупець:
  - Обирає та купує товар
  - З певною ймовірністю втрачає поточний товар
- Підприємство:
  - продає товари покупцям
  - платить податки державі
  - визначає вартість товару
  - визначає тип оподаткування
  - підтримує наявність товару у покупців
- Держава:
  - збирає податки
  - підтримує соціальне забезпечення “суспільства”

Економічна модель

- Клітини — покупці.
- Стани клітин:
  - М типів — відповідає товару одної з М компаній
  - 1 тип — без товару
- Рівень податків та цін встановлюється за допомогою команд на основі даних із вихідного каналу.

Економічна модель

- Функція корисності покупця (i,j) для товару компанії k :

$$U_{i,j}(k) = (b_{i,j}(k)/nn)^a * s(k) * pr(k)^p$$

- Типи оподаткування:
  - Фіксований
  - на дохід
  - на оборот

Візуалізація: технології

- Single Page Application
- ClojureScript
- React/Om для генерації та відображення HTML
- Om/core.async для керування даними
- Код (GitHub):
<https://github.com/gsnemark/beatha>
- Застосування (GitHub Pages + Travis-CI): <https://gsnemark.github.io/beatha/>

Візуалізація: головне меню

Cellular automata experiments

Game of Life

Unrestricted language parser

Economic model

Візуалізація: базовий автомат

[illegible]

Візуалізація: модифікований автомат

Menu

Start

Output information channel

a as a wildcard ☐

b as a wildcard

Send command

Reset command

Result:
word is
parsed

Grid width

10

Grid height

10

Reset grid

Display width

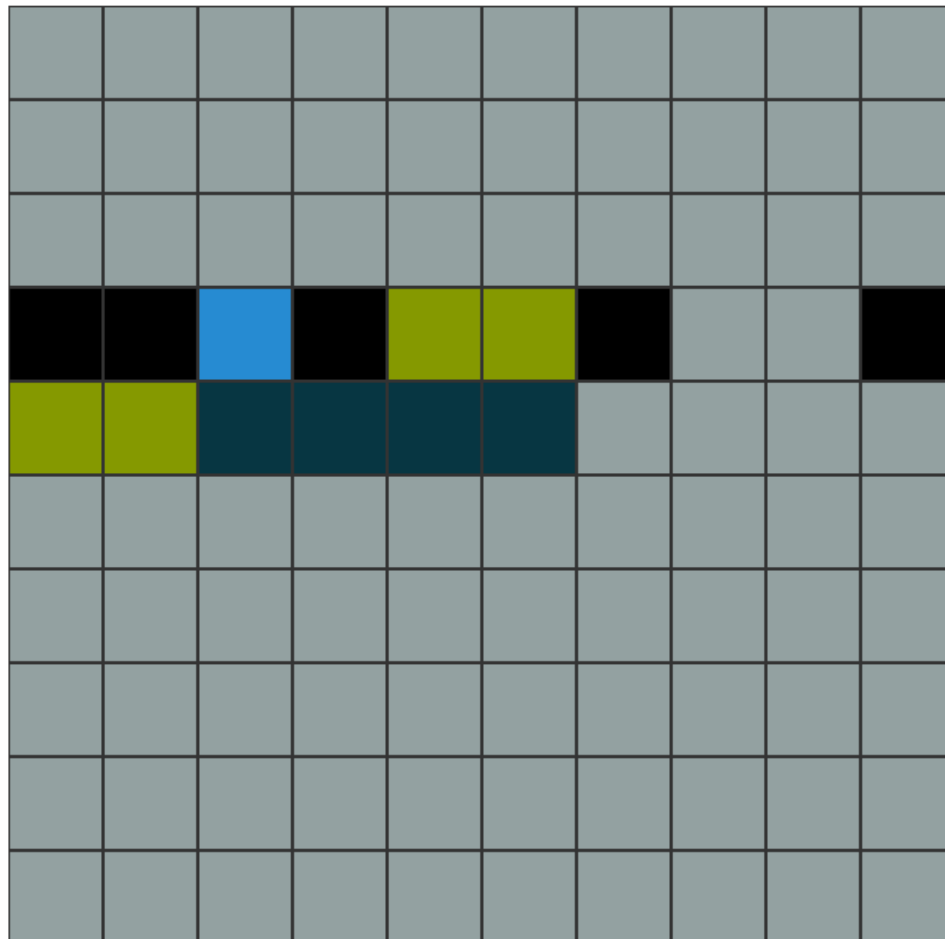
580

Display height

580

Reset display

Iteration: 13

Візуалізація: економічна модель

Menu

Start

Tax rate (%)
5

Income tax rate (%)
10

Fixed tax
2000

Base depreciation rate (%)
3

Utility param a
1

Utility param p
-1

Send command

Reset command

Quantity of corporations
4

Year period (num. of iterations)
12

Stop after iteration (0 - never)
0

Update

Grid width
10

Grid height
10

Reset grid

Display width
580

Display height
580

Reset display

Output information channel

Capital
Government: 37271.79753086419
Corporation 1: 55000.50000000000
Corporation 2: 45229
Corporation 3: 13516.444444444447
Corporation 4: 41042.066666666668

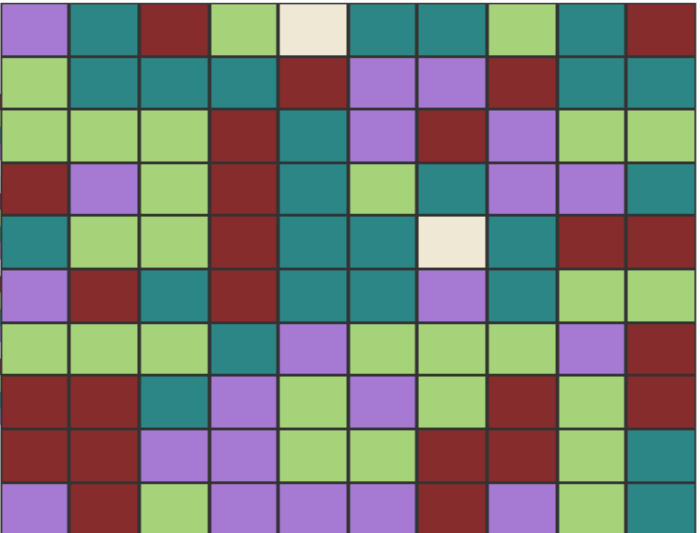
Market share
Without good: 2%
Corporation 1: 28%
Corporation 2: 28%
Corporation 3: 25%
Corporation 4: 21%

Good prices
Corporation 1: 19.75308641975309
Corporation 2: 40
Corporation 3: 29.629629629629633
Corporation 4: 64

Taxation types
Corporation 1: rate
Corporation 2: rate
Corporation 3: income-rate
Corporation 4: rate

Tax rate: 5%
Income tax rate: 10%
Fixed tax: 2000
Base depreciation rate: 3%
Utility function params:
a: 1 p: -1

Iteration: 5

Перспективи розвитку

- Можливість уникати сплати податків.
- Моделювання найму працівників.
- Розподіленість застосування.

Результати

- Створене веб-застосування візуалізації клітинних автоматів.
- Наведення прикладів позитивного впливу розширення клітинних автоматів інформаційними каналами на зручність використання інструменту.
- Створення моделі ринку високотехнологічних товарів за допомогою розширеного автомату.

Дякую за увагу